

Συνέντευξη από τον κύριο Ιωάννη Σαρμά Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Προς
την Χρυσούλα Μακατουνάκη, Φοιτήτρια Νομικής ΑΠΘ
και Μαρκέλλα Κουτίβα, Απόφοιτη Νομικής ΑΠΘ, Ασκούμενη Δικηγόρο

1. Ως Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του Ανώτατου Δημοσιονομικού Δικαστηρίου της χώρας, πώς θα αποτιμούσατε τη συμβολή του στη δημοσιονομική διακυβέρνηση τα τελευταία χρόνια;

Το ελεγκτικό συνέδριο τα τελευταία χρόνια έχει κάνει μια μεγάλη στροφή. Παλιά ήταν γνωστό για τον προληπτικό έλεγχο που ασκούσε, δηλαδή έλεγχε τα εντάλματα πληρωμής πριν πληρωθούν και έδινε το ορθώς έχουν για την πληρωμή. Συγχρόνως έκανε και κάποιους έκτακτους ή κατασταλτικούς ελέγχους, οι οποίοι κατέληγαν σε καταλογισμό των υπολόγων για ελλείμματα στη διαχείρισή τους. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ήταν γνωστό για τις

δύο αυτές αρμοδιότητες. Απο τα τέλη της δεκαετίας του 90' προστέθηκε, μια ακόμη αρμοδιότητα η οποία κατέληξε να είναι η σημαντικότερη σήμερα, ο προσυμβατικός έλεγχος. Τα τελευταία χρόνια το ΕΣ διακρίθηκε για τον προσυμβατικό έλεγχο, δηλαδή τον έλεγχο κάθε δημόσιας σύμβασης, η οποία έχει ως συμβατικό αντικείμενο ποσό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ, μέχρι ένα εκατομμύριο από τους επιτρόπους, υπαλλήλους του ελεγκτικού συνεδρίου. Από ένα εκατομμύριο και πάνω οι δημόσιες συμβάσεις ελέγχονται από το κλιμάκιο του ελεγκτικού συνεδρίου που αποτελείται από τρεις δικαστικούς λειτουργούς. Αν ο έλεγχος αποβεί αρνητικός μεταφέρεται σε ένα τμήμα του ελεγκτικού συνεδρίου όπου

λαμβάνει χώρα μια οιονεί δικαστική διαδικασία και εν συνεχεία στην ολομέλεια του ελεγκτικού συνεδρίου, όπου και λύεται οριστικά το θέμα. Το ελεγκτικό συνέδριο έγινε γνωστό για τον προσυμβατικό του έλεγχο ο οποίος ακούγεται περισσότερο στον τύπο και αποτελεί την σημαντικότερη προσφορά δεδομένου ότι παρέχει την ασφάλεια, ότι απο άποψης νομιμότητας τουλάχιστον, δηλαδή σεβασμού των μεγάλων αρχών που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις (ισότητα πρόσβασης υποψηφίων αναδόχων, προστασία ανταγωνισμού) διασφαλίζεται ότι αυτές οι αρχές έχουν τηρηθεί. Νεότερη αποτελεί ο εντατικός έλεγχος της ποιότητας της δημοσίας διαχείρισης, έχουν ήδη εμφανιστεί στον ιστότοπο του οι πρώτες εκθέσεις, και αυτή αποτελεί τη σημαντικότερη αλλαγή που έγινε στο ελεγκτικό συνέδριο τα τελευταία χρόνια, δηλαδή εκθέσεις με αντικείμενο τη ποιότητα της δημοσίας διαχείρισης, τον εντοπισμό συστημικών παθογενειών και τις συστάσεις για θεραπεία τους.

2. Κύρια αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου συνιστά ο έλεγχος των δημοσίων δαπανών. Σε ποιο στάδιο του ελέγχου εντοπίζονται, βάσει της εμπειρίας σας, τα πιο σοβαρά ζητήματα και πού συνήθως οφείλονται αυτά; Θα αλλάζατε κάτι ως προς τη διενέργεια του εν λόγω ελέγχου;

Οι έλεγχοι του ελεγκτικού συνεδρίου έχουν την μορφή είτε του προσυμβατικού ελέγχου είτε του ελέγχου των συστημάτων διαχείρισης για τον εντοπισμό παθογενειών ή προβλημάτων στην ποιότητα της διαχείρισης. Σχετικά με τον προσυμβατικό έλεγχο (αυτό πιθανόν ενδιαφέρει περισσότερο τον πολίτη προς το παρόν, ελπίζουμε ότι θα υπάρξει προοπτική για μια -κατά κάποιο τρόπο- πολιτισμική αλλαγή και το ελεγκτικό συνέδριο θα πάψει να ταυτίζεται αποκλειστικά με τον έλεγχο

νομιμότητας και τον εντοπισμό μη νομίμων πληρωμών και δαπανών και το ενδιαφέρον του κοινού θα στραφεί και στον εντοπισμό προβλημάτων στην δημόσια διαχείριση) το μεγαλύτερο πρόβλημα συνοψίζεται στον σεβασμό της ισότητας πρόσβασης στη δημόσια σύμβαση. Εμφανίζονται ζητήματα ως προς την ευρύτητα της δημοσιότητας που δίνεται, ώστε να λάβουν όλοι οι υποψήφιοι ανάδοχοι γνώση, και να καταλάβουν τι τους ζητείται από τη διακήρυξη για να υποβάλουν προσφορά. Εντοπίζεται, δηλαδή πρόβλημα στη διακήρυξη, το οποίο έχει δύο σκέλη: είτε η διακήρυξη θα είναι υπερβολικά συγκεκριμένη, φωτογραφική (το ΕΣ εντοπίζει τέτοιου είδους διακηρύξεις), είτε θα είναι αόριστη και θα δίνει τόση εξουσία

«Ο έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δεν είναι πλέον έλεγχος αποτελεσματικότητας μίας δαπάνης που γίνεται ή που έγινε αλλά και κατά πόσο προστατεύεται αποτελεσματικά μέσω της δημόσιας δαπάνης ένα ατομικό δικαίωμα.»

διακριτικής ευχέρειας στις επιτροπές αξιολόγησης, ώστε η αξιολόγηση να είναι πιθανό να καταλήξει σε αυθαιρεσία, κατάχρηση. Ένα δεύτερο πρόβλημα μπορεί να εντοπιστεί όταν η διαδικασία περατώσει το στάδιο της έρευνας και

περάσει στο στάδιο της αξιολόγησης, όπου συνέρχεται η επιτροπή αξιολόγησης και αξιολογεί, σε αυτό το στάδιο το ελεγκτικό συνέδριο ζητά την αιτιολογία της αξιολόγησης να στηρίζεται σε συλλογισμούς και διαπιστώσεις οι οποίες μπορούν να επαληθευτούν και αναφορικά με τις εκτιμήσεις αυτές να είναι εύλογες. Τα περισσότερα προβλήματα που αφορούν οι καταγγελίες εντοπίζονται σε αυτά τα τέσσερα σημεία (πχ απευθείας αναθέσεις καταγγέλλονται για αυτούς του λόγους διότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις και εντούτοις προέρχονται στις συμβάσεις με αποτέλεσμα να ευνοούνται συγκεκριμένα άτομα).

3. Διατελέσατε επί σειρά ετών μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Αξιολογώντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του οργάνου αυτού, υπάρχει κάποιο στοιχείο που θα μπορούσε

ενδεχομένως να υιοθετήσει το Ελεγκτικό Συνέδριο της χώρας μας;

Όταν αναγγέλθηκε η προαγωγή μου στον βαθμό του προέδρου έκανα την εξής δήλωση: σε δύο χρόνια η Ελλάδα θα έχει το πιο σύγχρονο και αποτελεσματικό συνέδριο στην Ευρώπη. Δύο χρόνια μετά κανείς δεν παρατήρησε αν αυτή η δήλωση έχει επαληθευτεί.

Μετά τις μεγάλες αλλαγές που έγιναν, εξαιτίας της νομοθεσίας που εισήχθησαν, με μεγάλες πλειοψηφίες στο Κοινοβούλιο αλλά και τις εργασίες του, το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν έχει να ζηλέψει τίποτα από κανέναν αντίστοιχο ευρωπαϊκό θεσμό ούτε από δικαστήριο που είναι ελεγκτικό συνέδριο όπως το γαλλικό ή το ισπανικό κ.α. Από δικαιοδοτικής πλευράς δεν συγκρίνεται κανένα γιατί το ελληνικό ΕΣ είναι και το ανώτατο αναιρετικό δικαστήριο πράγμα που δεν αποτελεί κανένα από τα προαναφερθέντα και επιπλέον η ποιότητα των αποφάσεων του και τα θέματα με τα οποία ασχολείται δεν συγκρίνονται με τα αντίστοιχα των ελεγκτικών συνεδρίων άλλων χωρών. Ωστόσο και ελεγκτικά το ελληνικό ελεγκτικό συνέδριο έχει και τις εξουσίες αλλά και έχει ήδη αρχίσει να παράγει προϊόντα δηλαδή εκθέσεις ελέγχου που δεν έχουν να ζηλέψουν κάτι. Με την τελευταία νομοθεσία στον ν.4820 όπου ενσωματώθηκαν και αφομοιώθηκαν με τον καλύτερο τρόπο, ό,τι καλύτερο *lege artis* υπήρχε στην Ευρώπη.

4. Μέσα από την εμβριθή σας μελέτη αναφορικά με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, υπάρχει κάποια απόφασή του που θα ξεχωρίζατε και γιατί;

Η Απόφαση «Refah Partisi (Parti De La Prospérité) Et Autres C. Turquie» της 13^{ης} Φεβρουαρίου 2003 είναι μια απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του ανθρώπου η οποία δέχτηκε ότι η κήρυξη ενός ισλαμικού

κόμματος, στην Τουρκία, ως αντίθετου στην έννομη τάξη της χώρας δεν παραβιάζει το άρθρο 2 και άλλες ρυθμίσεις του προσθέτου πρωτοκόλλου. Είναι μια απόφαση στην οποία το δικαστήριο ανέπτυξε την έννοια της δημοκρατίας και για ποιο λόγο η Σαρία (ο ισλαμικός νόμος) δεν μπορεί να συμβιβαστεί με αυτήν την έννοια. Αποτελεί μια πολύ σημαντική απόφαση διότι το ΕΔΔΑ ανέφερε ότι, σε μια δημοκρατία ο νόμος παράγεται από την κοινωνία και τυγχάνει επεξεργασίας κυρίως με βάση εμπειρικά δεδομένα μέσα στην βουλή (και από τον έχοντα την νομοθετική πρωτοβουλία υπουργό και ενδεχομένως τους βουλευτές). Το ΕΔΔΑ εξήγησε ότι ο νόμος σε μια δημοκρατία δεν αποτελεί προϊόν ενός συλλογισμού, μιας επαγωγικής σκέψης που ξεκινάει από ένα ιερό κείμενο ή από ένα κανόνα που ισχύει υπεράνω όλων, αλλά προέρχεται από την ζύμωση που συμβαίνει μέσα στην κοινωνία και από τα πολιτικά κόμματα και κυρίως αυτά που ελέγχουν την νομοθετική λειτουργία και τα οποία διαμορφώνουν τον κανόνα δικαίου ο οποίος μπορεί να αλλάξει όταν μεταβληθούν οι κοινωνικές συνθήκες. Εξίσου σημαντικές αποτελούν οι αναφορές ότι στη δημοκρατία δεν έχει θέση η βία και κυρίως η διάκριση ανάμεσα σε ένα κανόνα δικαίου που προκύπτει από απαγωγικούς συλλογισμούς και ενός κανόνα που είναι αποτέλεσμα ζυμώσεων μιας κοινωνίας και διαμορφώνεται στην βουλή και δύναται να αλλάξει μορφή.

5. Η Δημοσιονομική διακυβέρνηση μοιάζει κάποιες φορές ξένη ως προς τη νομική επιστήμη, ωστόσο με έννοιες όπως η ένταξη της διάστασης του φύλου στον προϋπολογισμό (gender budgeting) βλέπουμε την επίδραση της στα ατομικά δικαιώματα και ελευθερίες, ποιος είναι ο ρόλος της δημοσιονομικής πολιτικής στη προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στη προώθηση της ισότητας των φύλων;

Είναι καίριος ο ρόλος της δημοσιονομικής πολιτικής για τη προστασία των

δικαιωμάτων. Θα αναφέρω πρώτα το παράδειγμα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και εν συνεχεία το Ελεγκτικό Συνέδριο με τη νέα πορεία που έχει πάρει. Στα λιγοστά άρθρα της Σύμβασης της Ρώμης, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, είναι άρθρα τα οποία όταν συντάχθηκαν ήταν κλασσικής έμπνευσης σχετικά με την σύλληψη των ατομικών δικαιωμάτων. Σήμερα, η ερμηνεία του κανόνα δικαίου των πολύ σύντομων ρυθμίσεων της σύμβασης απο το ΕΔΔΑ και μέσω της σύλληψης της ιδέας των θετικών υποχρεώσεων έχει οδηγήσει στη δημιουργία υποχρεώσεων ανάληψης δαπανών απο τα κράτη μέλη προκειμένου να θεραπεύονται παραβιάσεις δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η πιο χαρακτηριστική περίπτωση είναι αυτή των φυλακών με τα όπου ο κάθε κρατούμενος δικαιούται 3,5-4 μέτρα ανά κρατούμενο ως προσωπικό χώρο. Το δικαστήριο έχει ζητήσει το χτίσιμο φυλακών και οι προσλήψεις φυλάκων τα οποία αποτελούν υποχρεώσεις δαπάνης.

Όσον αφορά στην ισότητα των φύλων αξιοσημείωτη ήταν η υπόθεση με Ρωσία όπου τάχθηκε ένα προνόμιο, μια διευκόλυνση για την ανατροφή των παιδιών που είχε δοθεί στις γυναίκες στρατιωτικούς και αυτό συνεπάγεται δημόσια δαπάνη.

Το δικαίωμα της προστασίας της ζωής προϋποθέτει ότι υπάρχει μια αστυνομική δύναμη. Ολόκληρη η αστυνομική δύναμη μπορεί να στηριχθεί στην υποχρέωση του κράτους μέλους για δαπάνη, αποτελεσματική αστυνομία σημαίνει διάθεση δημοσίου χρήματος.

Σχετικά με τον έλεγχο, η νέα κατεύθυνση θεωρεί ότι έλεγχος δεν είναι μόνο εκείνος μιας δαπάνης που έγινε, αν έγινε σωστά αλλά και μιας δαπάνης που πρέπει να γίνει προκειμένου να προστατευθεί αποτελεσματικά ένα ατομικό δικαίωμα. Ο

έλεγχος του ελεγκτικού συνεδρίου δεν είναι πλέον έλεγχος αποτελεσματικότητας μίας δαπάνης που γίνεται ή που έγινε αλλά και κατά πόσο προστατεύεται αποτελεσματικά μέσω της δημόσιας δαπάνης ένα ατομικό δικαίωμα. Συνεπώς μπορούν να ελέγχουν και οι φυλακές, αν δηλαδή πράγματι διατίθενται οι δημόσιοι πόροι που απαιτούνται ώστε οι κρατούμενοι να διαβιούν αξιοπρεπώς.

Σχετικά με την πολιτιστική πολιτική του κράτους αν διατίθενται επαρκή κονδύλια για να λειτουργήσει ένα πολιτιστικό ραδιόφωνο ως παροχή δημόσιου αγαθού στην Ελλάδα πχ αν το τρίτο πρόγραμμα έχει τα μέσα που του χρειάζονται ώστε μέσω αυτού να ασκηθεί μία σωστή και αποτελεσματική πολιτιστική πολιτική.

6. Με τους πρόσφατους νόμους 4700/2020 και 4820/2021 έγινε μια σημαντική αλλαγή στη νομοθεσία για το Ελεγκτικό Συνέδριο, τόσο στη δικονομία του όσο και στον οργανικό του νόμο, πως θα αξιολογούσατε αυτές τις αλλαγές;

Ίσως δεν είμαι το κατάλληλο πρόσωπο για να αξιολογήσω τις αλλαγές αυτές, γιατί, κατά κάποιο τρόπο, προήλθαν από το Ελεγκτικό Συνέδριο, αλλά, οπωσδήποτε, νομίζω θα τις αδικούσαμε αν λέγαμε ότι δεν ήταν ιστορικές αλλαγές. Και ήταν, διότι, με τον οργανικό νόμο 4820, καταργήθηκε, αντικαταστάθηκε όλη η νομοθεσία που υπήρχε από το 1833 και η οποία ήταν νομοθεσία που απλώς κωδικοποιούνταν με κάποιες αλλαγές μέχρι το 2013, μέχρι τον κώδικα- νόμο για το Ελεγκτικό Συνέδριο. Αν θα δείτε, στο παράρτημά του, αναφέρει ακόμα και το διάταγμα του Όθωνα. Εμείς, με το ν.4820, αντικαταστήσαμε αυτά που είχαν θεσπιστεί μέχρι τότε. Ενσωματώσαμε, βεβαίως, ό,τι ήταν δυνατόν να ενσωματωθεί ώστε να διατηρηθεί η ιστορική συνέχεια αλλά εκσυγχρονίσαμε το Ελεγκτικό Συνέδριο πλήρως και, βεβαίως, προήλθαν από εμάς οι προτάσεις – αυτό είναι το ευχάριστο-, με μία νομοπαρασκευαστική επιτροπή που

συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης αλλά που αποτελούνταν από μέλη του δικαστηρίου. Αποδέχτηκε η κυβέρνηση και ο έχων τη νομοθετική πρωτοβουλία Υπουργός τις προτάσεις μας και, εν συνεχεία –και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό– η Βουλή με μεγάλη πλειοψηφία (270 σχεδόν βουλευτές), ψήφισαν και τα δύο νομοθετήματα: και το νόμο 4700, που σημαίνει ότι έτυχε εθνικής αποδοχής, - και νομίζω άξιζε να συμβεί αυτό γιατί έχουμε πλέον, ένα από τα πιο σύγχρονα και πιο αποτελεσματικά Ελεγκτικά Συνέδρια. Σχετικά, τώρα, με τη δικονομία, θα σας έλεγα ότι, για το ν. 4700, δεν είχαμε δικονομία, αποκτήσαμε δικονομία και την αποκτήσαμε με έναν απλό τρόπο, δηλαδή, κωδικοποιήσαμε τα υπάρχοντα κείμενα, αλλά προσπαθήσαμε να τα προσαρμόσουμε σε δύο αρχές. Πρώτον, στην επιτάχυνση της διαδικασίας που είναι το ζητούμενο αυτή την εποχή και δεύτερον, στο να κάνουμε φιλικό το Ελεγκτικό Συνέδριο προς το χρήστη του, δηλαδή στο δικηγόρο αλλά και στους φοιτητές. Θα έλεγα, είναι πολύ πιο κατανοητή η νομοθεσία μας. Ο οργανικός μας νόμος μπορεί να διδαχτεί εύκολα και η δικονομία μας. Οπότε, όλες αυτές οι αλλαγές δεν ήταν μόνο για να γίνουμε πιο αποτελεσματικοί, αλλά για να γίνουμε, επίσης, πιο προσιτοί και σε εσάς τους φοιτητές.

7. Ποιά είναι η σημασία της διδασκαλίας του δημοσιονομικού δικαίου στις Νομικές Σχολές σήμερα για τον σύγχρονο νομικό;

Νομίζω ότι είναι αναγκαίο εφόδιο στη νομική παιδεία η γνωριμία με τη νομολογία του Ανώτατου Δημοσιονομικού Δικαστηρίου της χώρας, δηλαδή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως είπα και στην αρχή. Πιστεύω ότι η νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία αναπτύσσεται στα τρία δικαιοδοτικά πεδία που είναι οι καταλογιστικές διαφορές, οι συνταξιοδοτικές διαφορές και οι διαφορές προσυμβατικού ελέγχου, και στα τρία αυτά

πεδία έχουμε πολύ ενδιαφέρουσες αποφάσεις, με τις οποίες ερμηνεύεται το Σύνταγμα, η ΕΣΔΑ, αλλά και το δίκαιο της ΕΕ, τα οποία, πιστεύω ότι πρέπει να ενταχθούν στη νομική παιδεία, την οποία διδάσκεσθε, ως αναγκαία στοιχεία. Θα ήθελα, επίσης, να τονίσω το εξής: και τα τρία αυτά πεδία άσκησης του δικαιοδοτικού μας έργου έχουν ως υπόβαθρο ρυθμίσεις υπερνομοθετικής ισχύος. Δηλαδή, στις καταλογιστικές διαφορές μας απασχολούν τα ζητήματα προστασίας της περιουσίας, γιατί οι καταλογισμοί είναι επεμβάσεις στην περιουσία του καταλογιζομένου, αρχής της αναλογικότητας, non bis in idem, διότι υπάρχουν υποθέσεις που πηγαίνουν και στα ποινικά δικαστήρια, αντίστοιχα, τεκμηρίου αθωότητας. Δηλαδή, με άλλα λόγια, η νομολογία στις καταλογιστικές διαφορές, κατά βάση, πλέον, διαμορφώνεται από τις διατάξεις-ρυθμίσεις της ΕΣΔΑ. Στις συνταξιοδοτικές διαφορές συμβαίνει το ίδιο, δηλαδή, έχουμε, πάλι, ένα περιουσιακό δικαίωμα που περιορίζεται ότι ψηφίζονται νόμοι με τους οποίους μειώνονται οι συντάξεις ή καταργούνται. Αλλά και στις προσυμβατικές διαφορές, εκεί πάλι, αποκλειστικά, έχουμε ενωσιακό δίκαιο, διότι το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων, των ποσών που μας απασχολούν εμάς (300.000 ευρώ και πάνω), είναι δίκαιο της ΕΕ. Συνεπώς, δεν είναι μόνο ότι είναι ένα δικαστήριο ανώτατο, είναι ότι και η απασχόλησή του είναι σε τέτοια θέματα που δε μπορεί να αφήσουν αδιάφορο το Πανεπιστήμιο, αν θέλει να δώσει μια νομική παιδεία πλήρη.

8. Ιδίως τα τελευταία χρόνια, έχει διεξαχθεί εκτεταμένος δημόσιος διάλογος για το σεβασμό από τα Κράτη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται σε ευρωπαϊκές και διεθνείς συμβάσεις. Με δεδομένες τις καταδίκες της Ελλάδας για παραβίαση των διατάξεων της ΕΣΔΑ που κατοχυρώνουν τη θρησκευτική ελευθερία και την αρχή της δίκαιης δίκης, κατά πόσον πιστεύετε ότι

πραγματούνεται ο εν λόγω σεβασμός στη χώρα μας και σε ποιο βαθμό υιοθετούνται και εφαρμόζονται οι αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου;

Σχετικά με το δεύτερο σκέλος της ερώτησής σας, ως Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αυτό που μπορώ να πω είναι ότι εμείς ακολουθούμε με ευλάβεια τη νομολογία και του ΔΕΕ και του ΕΔΔΑ. Οι δικαστές μας στις διασκέψεις – και στις αποφάσεις μπορείτε να το δείτε- είναι ενημερωμένοι για την αντίστοιχη νομολογία με το ζήτημα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Το ζητεί και η ίδια η διάσκεψη. Και όταν διαπιστώσουμε ότι υπάρχει νομολογία ή ότι η υπάρχει νομολογία που έχει αναπτυχθεί και έχει λύσει ένα θέμα κοντά σε αυτό που αντιμετωπίζουμε, προσπαθούμε να εμπνευστούμε από τις λύσεις. Συνεπώς, σε ό τι αφορά το ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο ως δικαιοδοτικό όργανο, αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι εμείς, όχι απλώς σεβόμαστε, αλλά ακολουθούμε τη νομολογία, την αναζητούμε και την εφαρμόζουμε. Παραπέμπουμε κι όλες στις αποφάσεις. Αυτό είναι που μπορώ να σας πω για το δεύτερο σκέλος της ερώτησης και γενικά και για το πρώτο σκέλος, ως Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Για το αν γίνεται σεβαστό στην Ελλάδα, αυτό αρμόδιος φορέας για να σας απαντήσει είναι το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, το οποίο παρακολουθεί τις υποθέσεις και αυτό απολογείται στο Συμβούλιο των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης γιατί έχουμε πάρα πολλές ανεκτέλεστες αποφάσεις. Το ξέρετε αυτό ίσως, απλώς δεν είμαι εγώ ο αρμόδιος για να σας μιλήσω. Αυτό που μπορώ να σας πω είναι ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο ακολουθεί με πολύ μεγάλο σεβασμό, πίστη και ευλάβεια τις αποφάσεις των υπερεθνικών δικαστηρίων.

9. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας απευθυνόμενος στους επιτρόπους συγκεκριμένων περιφερειών επισημάνετε την αναγκαιότητα

διεξοδικού ελέγχου της νομιμότητας των συμβάσεων για την προμήθεια του αναγκαίου υγειονομικού υλικού. Με αφορμή αυτό, ποιος είναι ο ρόλος του ελέγχου των δημοσίων δαπανών και της νομιμότητας των συμβάσεων ιδίως εν μέσω πανδημίας;

Είχαμε να συνδυάσουμε, αφενός την ταχύτητα και αφετέρου έναν ουσιαστικό έλεγχο. Το είδατε με τις μάσκες, με τα τεστ κοκ. Έπρεπε το κράτος, η δημόσια υπηρεσία να προμηθευτεί συντομότερα και προσέφυγε και σε απευθείας αναθέσεις ύστερα από διαπραγμάτευση. Από την άλλη μεριά, όμως, αυτό το οποίο δεν ήθελα να συμβεί είναι ο έλεγχός μας να είναι τυπικός και αφελής. Στον προσυμβατικό έλεγχο, αυτό που είχαμε πει από τη δεκαετία του 90' και πάνω στο οποίο στηρίχθηκε η επιτυχία του, ήταν ότι δε θέλουμε έναν έλεγχο τροχοπέδη, αλλά ούτε και έναν έλεγχο άλλοθι. Δηλαδή ούτε θα είμαστε υπερβολικά αυστηροί γιατί διαπιστώσαμε ευθύς αρχής, στον προσυμβατικό έλεγχο, ότι δεν υπάρχει απόλυτη νόμιμη σύμβαση -κάπου θα βρεις ένα ψεγάδι-, για αυτό και καταλήξαμε ότι μόνο η διαπίστωση ουσιώδους πλημμέλειας μπορεί να οδηγήσει το Ελεγκτικό Συνέδριο σε ανεπιεική κρίση. Σχετικά με αυτές τις συμβάσεις, για την πανδημία, αυτό το οποίο ζήτησα από τους Επιτρόπους είναι να μην κάνουν έναν τυπικό έλεγχο που μέσα μου τον μετέφραζα ως αφελή. Δηλαδή, μπορεί, παρά το γεγονός ότι όλα είναι επείγοντα, μπορεί να ζητήσουν όμως κάποια αιτιολογία, παραδείγματος χάριν, του ποσού. Δηλαδή να έχουν μια εικόνα του τι συμβαίνει στην αγορά και όχι, επειδή, λόγου χάριν, επελέγη από τη Διοίκηση ο Α και πρότεινε μία ποινή, να την αποδεχτούν. Εμβαθύνοντας, παραδείγματος χάριν, σε self self-test τα οποία είχε δημιουργηθεί θέμα, διαπίστωσα ότι η διαφορά της τιμής και ήταν αρκετά σημαντική (τότε οι τιμές ήταν 6-9 ευρώ, δηλαδή η διαφορά ήταν σημαντική), διαπίστωσα ότι η αξιοπιστία του φθηνού τεστ ήταν χαμηλή (80%), ενώ η αξιοπιστία

του πιο ακριβού ήταν μεγαλύτερη. Αυτό θα ήθελα να το έβρισκαν οι Επίτροποι, ακόμα κι αν δε το έλεγε η Διοίκηση, να το διαπιστώσουν, για να καταλάβουν τη διαφορά της τιμής. Αυτό αποκαλώ μη αφελή έλεγχο. Δηλαδή μιλάω για ένα έλεγχο, οποίος δείχνει στον, και εκεί είναι όλη η ουσία -δημιουργείται το κίνητρο-, δείχνει στον ελεγχόμενο ότι δεν κάνουμε αφελή έλεγχο, ότι δε θα περάσει τυπικά μια σύμβαση, ακόμα κι αν υπάρχει επείγουσα και απρόβλεπτη ανάγκη. Αυτό ήθελα να περάσω στους συμμετέχοντες.

Το Expressis Verbis Law Journal ανακοινώνει με μεγάλη χαρά και τιμή πως μέλη της Συντακτικής Επιτροπής είχαν την ευκαιρία να πάρουν συνέντευξη από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου κύριο
Ιωάννη Σαρμά.

Τον ευχαριστούμε θερμά που τίμησε τον Οργανισμό και το Νομικό μας Περιοδικό, αποδεχόμενος την πρόσκλήσή μας και απαντώντας στα ερωτήματα που του θέσαμε.